

บทบาทขององค์การเอกชนสตรีในการจัดการศึกษาสตรีไทยเพื่อพัฒนาตนเอง

นางสาววัลยา ชูประสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-525-1

009389

i 17344013

ROLES OF WOMEN NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS
IN EDUCATING THAI WOMEN FOR SELF-DEVELOPMENT

Miss Woraya Chupradist

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทขององค์การ เอกชนสตรีในการ จัดการศึกษาแก่สตรีไทย เพื่อ
พัฒนาตนเอง

โดย นางสาววิไลยา ชูประดิษฐ์

ภาควิชา สारตคศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ลินจี หะวานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาลบุตร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทขององค์การเอกชนสตรีในการจัดการศึกษาแก่สตรีไทย
เพื่อพัฒนาตนเอง

ชื่อนิสิต

นางสาววัลยา ชูประสิทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

ภาควิชา

สารคดีศึกษา

ปีการศึกษา

2526

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทขององค์การเอกชนสตรีในการจัดการศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาตนเอง (2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้นำองค์การเอกชนสตรีและสื่อมวลชนเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนสตรีในการจัดการศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาตนเอง (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานขององค์การเอกชนสตรีในการจัดการศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบพรรณาวิเคราะห์ คือ การวิจัยเอกสารและสำรวจ ขั้นตอนของการวิจัยใช้การศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้นำองค์การเอกชนสตรีจำนวน 8 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Specified Sampling) ออกแบบสอบถามถามผู้นำองค์การเอกชนสตรีจำนวน 107 คน และสื่อมวลชนจำนวน 95 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 แบบ คือ การรวบรวมเอกสาร โดยใช้เกณฑ์ภายนอกและเกณฑ์ภายในพิจารณา แบบสัมภาษณ์แบบ Unstructured Interview และแบบสอบถามแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประเมินค่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นเอกสาร 4 ประเภท ข้อความเป็นเทปบันทึกเสียงความยาวคิดเป็น 16 ชั่วโมง และแบบสอบถาม 143 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การวิจัยเอกสาร

องค์การเอกชนสตรี ซึ่งได้แก่สมาคมสตรีจำนวน 107 แห่ง ที่เป็นองค์การสมาชิกของสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีบทบาทในการให้การศึกษแก่สตรี เพื่อให้สตรีสามารถพัฒนาตนเองในด้าน เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันไปตามประเภทของสมาคม คือ สมาคมสตรีทั่วไป จะมุ่งให้บริการแก่สตรีในเรื่องต่างๆทั่วไป สมาคมสตรีวิชาชีพจะมุ่งให้การเผยแพร่ความรู้ในด้านวิชาชีพของตนแก่สตรี สมาคมสตรีศิษย์เก่าจะมุ่งให้บริการเพื่อสมาชิกหรือโรงเรียนของตน และสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิงประจำจังหวัดต่างๆ จะมุ่งยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสตรีในจังหวัด สำหรับกิจกรรมที่องค์การเอกชนสตรีจัดให้แก่สตรีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ จะพบว่า องค์การเอกชนสตรีส่วนใหญ่จะมุ่งจัดกิจกรรมด้านการฝึกอาชีพทางคานคหกรรมและหัตถกรรม เพื่อเป็นอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้แก่สตรี สำหรับกิจกรรมที่องค์การเอกชนสตรีจัดให้แก่สตรีเพื่อพัฒนาสังคมนั้น จะพบว่า องค์การเอกชนสตรีส่วนใหญ่จะมุ่งจัดกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย และโภชนาการ เพื่อให้สตรีได้พัฒนามาตรฐานวิถีการดำเนินชีวิต และเพื่อให้ครอบครัวมีสุขภาพอนามัยและโภชนาการที่ดี

2. การวิจัยแบบสำรวจ

1). ผู้นำองค์การเอกชนสตรีมีความเห็นว่า องค์การเอกชนสตรีมีบทบาทในการให้การศึกษแก่สตรีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สตรียึดเป็นอาชีพเสริมและเห็นว่าองค์การเอกชนสตรีมีบทบาทในการจัดการศึกษาแก่สตรีเพื่อพัฒนาสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สตรีรู้จักรักษาสุขภาพของตนและครอบครัว

2). ผู้นำองค์การเอกชนสตรีมีความเห็นว่า องค์การเอกชนสตรีมีบทบาทในการให้การศึกษแก่สตรีทางคานคหกรรม หัตถกรรมและสุขภาพอนามัยมาก และให้การศึกษทางคานสังคม วัฒนธรรมและกฎหมาย น้อย

3). ผู้นำองค์การเอกชนสตรีมีความเห็นว่า องค์การเอกชนสตรีใช้วิธีการรวมกลุ่มสตรีแล้วให้การอบรมมาก และใช้วิธีอธิบายและสัมมนาน้อย

4). ผู้นำองค์การเอกชนสตรีมีความเห็นว่าองค์การเอกชนสตรีมุ่งจัดการศึกษาให้แก่สตรีที่มีรายได้น้อยและสตรีที่อยู่ในท้องที่ห่างไกลมาก และจัดการศึกษาให้แก่

สมาชิกขององค์การและสตรีผู้นำในชุมชนน้อย

- 5). สื่อมวลชนมีความเห็นว่าองค์การเอกชนสตรีมีบทบาทในการให้การศึกษาแก่สตรีทางค่านิยมและทัศนคติมากและให้การศึกษาด้านสุขภาพอนามัยน้อย
- 6). สื่อมวลชนมีความเห็นว่าองค์การเอกชนสตรีใช้วิธีการรวมกลุ่มสตรีแล้วให้การอบรมมาก และใช้วิธีอภิปราย สัมมนาน้อย
- 7). สื่อมวลชนมีความเห็นว่าองค์การเอกชนสตรีมุ่งจัดการศึกษาให้แก่สตรีที่เป็นสมาชิกขององค์การและสตรีผู้นำชุมชนมาก และจัดการศึกษาให้แก่สตรีที่มีรายได้น้อย และสตรีที่อยู่ในท้องที่ห่างไกลน้อย
- 8). สื่อมวลชนมีความเห็นว่าสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์อันดีกับองค์การเอกชนสตรีมาก
- 9). สื่อมวลชนมีความเห็นว่า สื่อมวลชนเข้าใจการดำเนินงานขององค์การเอกชนสตรีน้อย
- 10). ผู้นำองค์การเอกชนสตรีมีความเห็นว่า องค์การเอกชนสตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานให้การศึกษาเพื่อพัฒนาสตรี ดังนี้
 - ก. องค์การเอกชนสตรีไม่มีรายได้ประจำที่จะนำมาใช้จ่าย
 - ข. ขาดบุคลากรที่ทำงานประจำ
 - ค. การประสานงานกับสตรีในชุมชนยังไม่ได้ผลเต็มที่
 - ง. ขาดแคลนอุปกรณ์
 - จ. สตรีมีฐานะยากจนไม่สามารถเดินทางมารับการอบรมได้
 - ฉ. สินค้าขาดการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ
 - ช. ขาดเจ้าหน้าที่ในการติดตามผล

Thesis Title Roles of Women Non-Governmental Organizations
 in Educating Thai Women for Self-development
Name Miss Woraya Chupradist
Thesis Advisor Professor Khun Duangduen Bisalputra
Department Foundations of Education
Academic Year 1983

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) To study the roles of women non-governmental organizations in educating Thai women for self-development. (2) To study the opinions of women non-governmental organizations' leaders and mass communicators regarding educating Thai women for self-development. (3) To study the problems and obstacles women non-governmental organizations face in educating Thai women for self-development.

Procedures :

This study employed an analytic description method. It included documentary study, interview 8 women non-governmental organizations' leaders selected by specified sampling and questionnaires sent to 107 women non-governmental organizations' leaders and 95 mass communicators selected by simple random sampling. Three research instruments were used, namely the document collection utilizing both external and internal criteria, the unstructured interviews questions and two sets of rating scale-

typed questionnaires. With the aforesaid instruments, these data were obtained 4 types of documents, the information from 16 hour tape recorder and 202 questionnaires. The documents and tape recorder information were analyzed by using content analysis and questionnaires by using percentage, arithmetic means and standard deviations.

Result of the Study

1. Documentary Study

The 107 women non-governmental organizations which are the members of the National Council of Women of Thailand Under the patronage of the Majesty the Queen have different roles according to their types of associations. The associations divided into 4 types: The general women associations emphasized on educational services and other services to all women. The women professional associations emphasized on educational services concerning their profession. The women alumni associations emphasized on educational services to their members or to their schools. The women culture promotion associations emphasized on educational services to women in their provinces to upgrade their standards of living. The roles of women non-governmental organizations in educating Thai women for developing economics were high in home economics and handicrafts aiming to be extra career and improve women income. And the roles of women non-governmental organizations in educating Thai women for developing socially were high in health care and nutrition aiming

to upgrade the standard of living and to bring good health to their family.

2. Survey Study

1) The women non-governmental organizations leaders' opinions concerning the aims of women non-governmental organizations in educating Thai women for developing economics were high for having extra careers. And the aim of women non-governmental organizations in educating Thai women for developing socially were high for health care.

2) The women non-governmental organizations leaders' opinions concerning the roles of women non-governmental organizations in educations in educating Thai women were high for home economics, handicrafts and health care. And the opinions were low for social, culture and law.

3) The women non-governmental organizations leaders' opinions concerning the mostly used methods in educating was giving educational services to grouped women and the least used methods were discussion and seminar.

4) The women non-governmental organizations leaders' opinions concerning the target women which the organizations giving educational services were women who had low income and women in the country. And the members of the organizations and women leaders in community the organizations giving educational services less than the aforesaid groups.

5) Mass communicators' opinions concerning the roles of women non-governmental organizations in educating Thai women

wer high for home economics and handicrafts. And the opinions were low for health care.

6) Mass communicators' opinions concerning the mostly used method in educating was giving educational services to grouped women and the least used methods were discussion and seminar.

7) Mass communicators' opinions concerning the target women which the organizations giving educational services were members of the organizations and women leaders in community. And the women who had low income and women in the country the organizations giving educational services less than the aforesaid groups.

8) Mass communicators' opinions concerning the relationships between mass communicators and women non-governmental organizations were high.

9) Mass communicators' opinions concerning the understanding about women non-governmental organizations administration were low.

10) The women non-governmental organizations leaders' opinions concerning problems and obstacles in educating Thai women were

- a. do not have regular income.
- b. lack of regular personnel
- c. co-ordination with women in the district was not effective
- d. lack of equipment

- e. women were so poor that they could not go to get educational services.
- f. The style of handicrafts were not develop.
- g. lack of personal in evaluating.

กติกิรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จากศาสตราจารย์คุณดวงเดือน พิศาลบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ซึ่งได้สละเวลาให้คำปรึกษา รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความละเอียดถี่ถ้วนเป็นอย่างดีเสมอมา และศาสตราจารย์ ลีนจี หะวานนท์ รศ.ดร. รัตนา พุ่มไพศาล และคุณสุกัญญา หาญตระกูล ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามและให้คำแนะนำในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณนายกสมาคมสตรีต่างๆ ตลอดจนกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสมาคมที่ได้ให้ข้อมูลต่างๆด้วยดี และขอขอบคุณสื่อมวลชนทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ที่ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนมาโดยตลอด และทุกๆท่านที่ได้ให้กำลังใจช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วัลยา ชูประสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ของการวิจัย	8
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การพัฒนาสตรีในประเทศไทย	9
สาระสำคัญของแผนพัฒนาสตรีระยะที่ 5	17
องค์การเอกชนและองค์การเอกชนสตรี	21
การพัฒนาสตรีกับสื่อมวลชน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๓
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
การวิจัยเอกสาร	42
การสำรวจ	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48

4	การวิจัยเอกสารและผลการวิจัยเอกสาร	
	บทบาทขององค์การเอกชนสตรีในการจัด	
	การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาตนเอง	
	- สมาคมสตรีทั่วไป	51
	- สมาคมสตรีวิชาชีพ	100
	- สมาคมสตรีศิษย์เก่า	150
	- สมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิง	151
	- สภาสตรีแห่งชาติฯ	164
5	การวิจัยแบบสำรวจและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	228
	สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถาม	270
6	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	ผลการวิจัยเอกสาร	278
	ผลการวิจัยแบบสำรวจ	279
	ข้อเสนอแนะ	303
	ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาวิจัยต่อไป	305
	บรรณานุกรม	306
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก	315
	ภาคผนวก ข	317
	ภาคผนวก ค	338
	ประวัติผู้เขียน	344

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์การ เอกชนสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร	44
2	สื่อมวลชนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร	45
3	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา	47
4	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มสมาคม	228
5	สถานภาพของผู้นำองค์การ เอกชนสตรี	229
6	รายชื่อวิชาทางค่านคหกรรมที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรีเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจ	233
7	รายชื่อวิชาทางค่านหัตถกรรมที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรีเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจ	234
8	รายชื่อวิชาทางค่านช่างฝีมือต่างๆที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรี เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ	235
9	รายชื่อวิชาทางค่านสุขภาพอนามัยที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรี เพื่อพัฒนาสังคม	236
10	รายชื่อวิชาทางค่านสังคมและวัฒนธรรมที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่ สตรีเพื่อพัฒนาสังคม	237
11	รายชื่อวิชาทางค่านกฎหมายที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรีเพื่อ พัฒนาสังคม	238
12	รายชื่อวิชาทางค่านอื่นๆที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรีเพื่อ พัฒนาสังคม	239,
13	ระยะเวลาในการสอนวิชาต่างๆเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรี	240
14	ความถี่ในการ เปิดสอนวิชาต่างๆเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจที่องค์การ เอกชนสตรีจัดให้แก่สตรี	242
15	ค่าบำรุงที่องค์การ เอกชนสตรี เก็บจากสตรีที่มาฝึกอบรมวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ	244

16	ระยะเวลาในการสอนวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคมที่องค์กรเอกชน สตรีจัดให้แก่สตรี	246
17	ความถี่ในการ เปิดสอนวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคมที่องค์กรเอกชน สตรีจัดให้แก่สตรี	248
18	ค่าบำรุงที่องค์กรเอกชนสตรี เก็บจากสตรีที่มาอบรมวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคม	250
19	วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาและให้ความรู้แก่สตรี ทางด้านเศรษฐกิจ	252
20	วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาและให้ความรู้แก่สตรี ทางด้านสังคม	253
21	กิจกรรมด้านต่างๆที่องค์กรเอกชนสตรีจัดให้แก่สตรี เพื่อพัฒนาตนเอง	254
22	วิธีการให้ความรู้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	255
23	สตรีกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรเอกชนสตรีจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม	256
24	สตรีกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่องค์กรเอกชนสตรีจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	257
25	ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อ พัฒนาสตรี	258
26	สถานภาพของสื่อมวลชน	263
27	กิจกรรมด้านต่างๆที่องค์กรเอกชนสตรีจัดให้แก่สตรีเพื่อ พัฒนาตนเอง	265
28	วิธีการให้ความรู้แก่สตรีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	266
29	สตรีกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรเอกชนสตรีจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	267

ตารางที่

ก
หน้า

30	สตรีกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่องค์การเอกชนสตรีจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจ	268
31	ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับองค์การเอกชนสตรี	269